

Aluevaltuusto 28.4.2026

Vastauksen antaminen valtuutettu Westerholmin ja 25 muun aluehallitukselle osoittamaan kysymykseen koskien sopimuspalokuntia

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Ihamäki Veli-Pekka

Päätösehdotus

Aluevaltuusto päättää

1. merkitä aluehallituksen antaman vastauksen aluehallitukselle osoitettuun kysymykseen tiedoksi, ja

Vastaus aluehallitukselle osoitettuun kysymykseen

Hyvinvointialueella on pelastustoimen järjestämisvastuu. Pelastustoimen tuottamisesta vastaa pelastuslaitos. Sen lisäksi on tehty palokuntasopimus alueen 40 vapaaehtoisen palokuntayhdistyksen kanssa, jolloin nämä ovat pelastuslain tarkoittamia sopimuspalokuntia. Sopimuspalokunnat ovat tärkeä osa hyvinvointialueen pelastustoimen järjestelmää.

Sopimuspalokuntien toimintaedellytykset on otettu huomioon palokuntasopimuksessa. Sen mukaan "Länsi-Uudenmaan pelastustoimen alueella on sopimuspalokuntajärjestelmä, joka on alueen riskeihin nähden tarkoituksenmukainen. Sopijaosapuolet kehittävät järjestelmää yhteistyössä, ja se toteutetaan kustannustehokkaasti." Sopimuksen mukaan hyvinvointialue antaa sopimuspalokuntien käyttöön ajoneuvokaluston, henkilökohtaiset suojavarusteet, perus- ja täydennyskoulutusta sekä pelastustoiminnan tarpeiden mukaiset toimitilat. Lisäksi hyvinvointialue tukee sopimuspalokuntien toimintaa valmiuskorvauksen muodossa, sekä muun muassa tukee nuoriso-osastojen toimintaa.

Palokuntasopimukset ovat jo nyt toistaiseksi voimassa olevia. Nykyistä palokuntasopimusta on päivitetty yhteistyössä sopimuspalokuntien kanssa entistä selkeämmäksi. Uusi sopimus astuu voimaan heinäkuussa 2026. Korvausten määrä vaihtelee vuosittain yhdenmukaisin perustein, riippuen toteumasta ja sopimuspalokuntien tuottamasta palvelusta.

Maksettaviin korvauksiin tehdään vuosittain myös indeksitarkistukset. Palokunnat arvoivat itse tulevan vuoden velvoitteensa eli tuotettavat palvelut, ja allekirjoittavat sopimuksen vuosiliitteen oman toimintansa arvioinnin jälkeen, yhteistyössä pelastuslaitoksen kanssa. Ennustettavuus on hyvällä tasolla. Vuoden 2025 alussa palokuntien tekemän arvion korvauksien suuruuksiin vaikuttavista tuotettavista palveluista ja vuoden lopussa tehdyn tarkistuksen erotus oli käytännössä 0 %.

Pelastuslaitoksen ja sopimuspalokuntien välisellä yhteistyöllä on selkeät rakenteet. Rakenne perustuu pelastustoimen palvelutasopäätökseen, palokuntasopimukseen ja yhteistyösuunnitelmaan. Rakenteeseen kuuluu mm. pelastuslaitoksen VPK-työryhmä, sopimuspalokuntien neuvottelukunta sekä kolme kertaa vuodessa alueittain (Espoo/Kirkkonummi, Lohja, Raasepori) järjestettävät VPK-päällikköpalaverit. Lisäksi vuosittain järjestetään seminaareja, auditointeja, sekä koulutustilaisuuksia. Yhteistyön toimivuutta mitataan vuosittain kyselyllä. Vuoden 2025 kyselyssä hälytystehtävissä tapahtuvan yhteistyön 83 % sopimuspalokuntien vastaajista ja 86 % pelastuslaitoksen vastaajista koki yhteistyön hyväksi tai erittäin hyväksi.

Kuntien ja hyvinvointialueen pelastuslaitoksen välinen yhteistyö on ollut hyvää jo kauan ennen hyvinvointialueiden perustamista, jolloin kunnat vastasivat pelastustoimen järjestämisestä yhteistyössä. Viime vuonna aloittanut valmiuden, varautumisen ja väestönsuojelun yhteistyöryhmä parantaa yhteistyötä entisestään. Ryhmässä ovat edustettuina mm. kaikki alueen kunnat. Yhteistyötä sekä kuntien että alueen sopimuspalokuntien kanssa pyritään parantamaan jatkuvasti.

Talousarvioneuvottelujen pöytäkirjamerkinnän mukaisesti Valmius- ja turvallisuuslautakunnalle tuodaan keväällä 2026 katsaus sopimuspalokuntien kiinteistökorvauksien tasosta. Kerättyä tietoa tullaan hyödyntämään myös mahdollisten virheiden korjaamiseen. Tavoitteena se, että sopimuspalokunnille maksettavat kiinteistökorvaukset ovat palokuntasopimusten mukaisia, ja että sopimuspalokunnat ovat kiinteistökorvaustenkin osalta yhdenvertaisessa asemassa.

Hyvinvointialue maksaa jo nyt kiinteistökorvausta niistä sopimuspalokuntien omistamista tiloista, joita tarvitaan alueen pelastustoimen tarpeisiin. Alueilla, jossa sopimuspalokunnat eivät omista paloasemia, hyvinvointialue vuokraa tilat kunnilta, ja antaa tarvittavat tilat sopimuspalokunnan käyttöön.

2. todeta aluehallitukselle osoitetun kysymyksen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Selostus

Liitteet

- 1 Valtuutettu Westerholmin aluehallitukselle osoittama kysymys koskien sopimuspalokuntia

Oheismateriaali

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Päätöshistoria

Aluehallitus 13.4.2026 § 61

§ 61

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää antaa seuraavan vastauksen aluehallitukselle osoitettuun kysymykseen:

Vastaus aluehallitukselle osoitettuun kysymykseen

Hyvinvointialueella on pelastustoimen järjestämisvastuu. Pelastustoimen tuottamisesta vastaa pelastuslaitos. Sen lisäksi on tehty palokuntasopimus alueen 40 vapaaehtoisen palokuntayhdistyksen kanssa, jolloin nämä ovat pelastuslain

tarkoittamia sopimuspalokuntia. Sopimuspalokunnat ovat tärkeä osa hyvinvointialueen pelastustoimen järjestelmää.

Sopimuspalokuntien toimintaedellytykset on otettu huomioon palokuntasopimuksessa. Sen mukaan "Länsi-Uudenmaan pelastustoimen alueella on sopimuspalokuntajärjestelmä, joka on alueen riskeihin nähden tarkoituksenmukainen. Sopijaosapuolet kehittävät järjestelmää yhteistyössä, ja se toteutetaan kustannustehokkaasti." Sopimuksen mukaan hyvinvointialue antaa sopimuspalokuntien käyttöön ajoneuvokaluston, henkilökohtaiset suojarusteet, perus- ja täydennyskoulutusta sekä pelastustoiminnan tarpeiden mukaiset toimitilat. Lisäksi hyvinvointialue tukee sopimuspalokuntien toimintaa valmiuskorvauksen muodossa, sekä muun muassa tukee nuoriso-osastojen toimintaa.

Palokuntasopimukset ovat jo nyt toistaiseksi voimassa olevia. Nykyistä palokuntasopimusta on päivitetty yhteistyössä sopimuspalokuntien kanssa entistä selkeämmäksi. Uusi sopimus astuu voimaan heinäkuussa 2026. Korvausten määrä vaihtelee vuosittain yhdenmukaisin perustein, riippuen toteumasta ja sopimuspalokuntien tuottamasta palvelusta. Maksettaviin korvauksiin tehdään vuosittain myös indeksitarkistukset. Palokunnat arvoivat itse tulevan vuoden veloitteensa eli tuotettavat palvelut, ja allekirjoittavat sopimuksen vuosiliitteen oman toimintansa arvioinnin jälkeen, yhteistyössä pelastuslaitoksen kanssa. Ennustettavuus on hyvällä tasolla. Vuoden 2025 alussa palokuntien tekemän arvion korvauksiin vaikuttavista tuotettavista palveluista ja vuoden lopussa tehdyn tarkistuksen erotus oli käytännössä 0 %.

Pelastuslaitoksen ja sopimuspalokuntien välisellä yhteistyöllä on selkeät rakenteet. Rakenne perustuu pelastustoimen palvelutasopäätökseen, palokuntasopimukseen ja yhteistyösuunnitelmaan. Rakenteeseen kuuluu mm. pelastuslaitoksen VPK-työryhmä, sopimuspalokuntien neuvottelukunta sekä kolme kertaa vuodessa alueittain (Espoo/Kirkkonummi, Lohja, Raasepori) järjestettävät VPK-päällikköpalaverit. Lisäksi vuosittain järjestetään seminaareja, auditointeja, sekä koulutustilaisuuksia. Yhteistyön toimivuutta mitataan vuosittain kyselyllä. Vuoden 2025 kyselyssä hälytystehtävissä tapahtuvan yhteistyön 83 % sopimuspalokuntien vastaajista ja 86 % pelastuslaitoksen vastaajista koki yhteistyön hyväksi tai erittäin hyväksi.

Kuntien ja hyvinvointialueen pelastuslaitoksen välinen yhteistyö on ollut hyvää jo kauan ennen hyvinvointialueiden perustamista, jolloin kunnat vastasivat pelastustoimen järjestämisestä yhteistyössä. Viime vuonna aloittanut valmiuden, varautumisen ja väestönsuojelun yhteistyöryhmä parantaa yhteistyötä entisestään. Ryhmässä ovat edustettuina mm. kaikki alueen kunnat. Yhteistyötä sekä kuntien että alueen sopimuspalokuntien kanssa pyritään parantamaan jatkuvasti.

Talousarvioneuvottelujen pöytäkirjamerkinnän mukaisesti Valmius- ja turvallisuuslautakunnalle tuodaan keväällä 2026 katsaus sopimuspalokuntien kiinteistökorvauksien tasosta. Kerättyä tietoa tullaan hyödyntämään myös mahdollisten virheiden korjaamiseen. Tavoitteena se, että sopimuspalokunnille maksettavat kiinteistökorvaukset ovat palokuntasopimusten mukaisia, ja että sopimuspalokunnat ovat kiinteistökorvaustenkin osalta yhdenvertaisessa asemassa.

Hyvinvointialue maksaa jo nyt kiinteistökorvausta niistä sopimuspalokuntien omistamista tiloista, joita tarvitaan alueen pelastustoimen tarpeisiin. Alueilla, jossa sopimuspalokunnat eivät omista paloasemia, hyvinvointialue vuokraa tilat kunnilta, ja antaa tarvittavat tilat sopimuspalokunnan käyttöön.

Lisäksi aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää

1. merkitä aluehallituksen antaman vastauksen aluehallitukselle osoitettuun kysymykseen tiedoksi, ja
2. todeta aluehallitukselle osoitetun kysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Valtuutettu Westerholm sekä 25 muuta valtuutettua osoittivat aluevaltuuston kokouksessa 24.2.2026 § 13 aluehallitukselle kysymyksen koskien sopimuspalokuntien kanssa tehtävää yhteistyötä.

Toimivalta

Hallintosäännön 27 §:n mukaan valtuutetut voivat osoittaa aluehallitukselle kysymyksen hyvinvointialueen tai hyvinvointialuekonsernin hallintoa koskevasta asiasta.

Jos kysymyksen on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua, aluehallituksen on annettava vastauksensa kysymykseen viimeistään siinä kokouksessa, joka yhdeksän viikon kuluttua kysymyksen aluevaltuuston sihteerille antamisesta ensiksi pidetään, tai ilmoitettava syy, minkä vuoksi vastausta ei ole voitu vielä antaa. Kysymys ja siihen annettu vastaus tai

ilmoitus vastauksen antamatta jättämisen syystä on otettava
aluevaltuuston kokouksen esityslistalle.

Liitteet

Oheismateriaali

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Päätöshistoria